

LOS BRONCES ISLÁMICOS DE DÉNIA (s. V HG /XI dc)

Autor: Rafael Azuar

Edita: Museu Arqueològic Provincial
d'Alacant, MARQ
2012, 219 Pàgs.

En aquest llibre, molt esperat per tots els que ens dediquem a l'arqueologia i la història, es repassa una important troballa de bronzes que va ocórrer a Dénia en la dècada de 1920, quan en unes obres al carrer Historiador Palau va aparèixer una gerra de ceràmica que contenia més de 170 peces de bronze. Va ser una de les troballes més importants a tota la comarca des del descobriment del Tresor del Montgó, que es va publicar a la revista El Archivo per part de l'historiador, Roc Chabás.

Amb aquesta obra es conclou una llarga espera sobre la investigació del món andalusí a la nostra comarca, quan el 1989 el mateix autor, Rafael Azuar, presentava davant el món científic la seua obra "*Dénia Islàmica, Arqueologia i poblamiento*", fruit de la seua investigació amb motiu de la Tesi Doctoral que va presentar en 1987, titulada "*Estudio arqueológico del poblamiento islámico de la montaña alicantina: el amal de Dénia*".

Aleshores li va faltar publicar la col·lecció de bronzes, perquè com va dir el dia de la presentació "es mereixien una monografia a banda", i per fi, 25 anys després ens ha arribat l'obra, publicada en la "*Serie Mayor*" del MARQ, d'on l'autor, Rafael Azuar, és conservador cataloguista i va ser director des del 1996 fins al 2006.

L'estudi dels bronzes es divideix en nou blocs diferenciats.

En el primer d'aquests ens parla de *Daniya/Dénia*, un port islàmic de la Mediterrània, on ens fa una explicació de la importància de la Taifa de Dénia al llarg del segle XI.

En el segon capítol, es fa una descripció de la troballa, explicant també les primeres investigacions fetes sobre el tema per un altre dels grans científics que s'ha dedicat al món andalusí a les nostres terres, l'investigador Juan Zozaya.

En el capítol següent, trobem un inventari detallat del conjunt de bronzes, així veiem com, si anem

desgranant les pàgines del llibre, descobrim canelobres, lluernes, peces per a posar encens, espècies o tints, així com brasers i peces de balança.

Un segon conjunt important serien les formes obertes, grans bols de bronze amb decoració geomètrica de procedència oriental.

En els altres capítols (IV –V – VI), l'autor ens explica el conjunt des del punt de vista de l'arqueometria, és a dir, fa una anàlisi formal de les peces en el context general de la metal·listeria andalusí, passant a veure les tècniques decoratives i l'anàlisi arqueomètric (composició metal·logràfica de les peces).

Finalment, hi ha un conjunt de tres capítols que ens parlen d'aspectes importants per conèixer el conjunt i el seu context, com són l'epigrafia, la troballa, i els paral·lels (altres troballes semblats al llarg de la Mediterrània).

El llibre, molt ben editat per la Diputació d'Alacant i el seu Museu, el MARQ, presenta el conjunt de bronzes amb una sèrie de dibuixos i d'imatges que fan molt clara la seua comprensió per a tots els aficionats i especialistes en aquests temes.

La commemoració enguany del mil·lenari de la Taifa de Dénia (1013 –2013), que ens ha portat fins a Dénia i la comarca els grans especialistes sobre el món andalusí (Rafael Azuar, Juan Zozaya, Patrice Cressier, Sonia Gutierrez, Carolina Domenech, Guillem Rosselló Bordoy, Felix Retamero i molts altres), ha servit

per tornar a impulsar la investigació que tants i bons fruits va donar en la dècada dels 80 i 90 sobre la ciutat andalusina de *Madinat Daniya* (Dénia).

Per concloure, cal dir que, si algú vol veure els bronzes, els pot visitar al Museu Arqueològic de la Ciutat de Dénia (la part més important) i al MARQ una xicoteta, però interessant mostra del conjunt, que en paraules de Rafael Azuar, Juan Zozaya i Josep A. Gisbert, el dia de la presentació del llibre a Dénia: “*el conjunt, trobat a Dénia, constitueix una de les troballes d'objectes andalusins més importants de la Península Ibèrica i que gràcies a ell hem pogut descobrir l'evidència d'unes relacions comercials constants entre Dénia i Orient*”.

Josep Antoni Ahuir Domínguez
Arqueòleg